

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

NN	Նպատակ	Միջոցառումների անվանումները	Միջոցառումների իրականացման արդյունքները	Միջոցառումների չկատարման, այդ թվում՝ սահմանված ժամկետում պատճառները
2.	Ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների լայն կիրառում ուսուցման ու կրթության կառավարման համակարգերում	<p>2.4 Ուսուցիչների վերապատրաստման և ատեստավորման գործընթացներին առնչվող վարչարարության թվայնացում</p>	<p>Ուսուցիչների ատեստավորման և վերապատրաստման գործընթացների վարչարարությունը կրճատված է, թվայնացված են հետևյալ գործառույթները՝ 1) կամավոր ատեստավորման դիմումներն ընդունվում են ինքնաշխատ եղանակով, 2) ատեստավորման տարածքային հանձնաժողովներն էլեկտրոնային եղանակով համակարգում և իրականացնում են իրենց աշխատանքները:</p>	
		<p>2.5 Նախնական /արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական կրթության /ՆՄՄԿ/ համակարգում թվային տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հնարավորությունների ստեղծում, մեխանիզմների մշակում</p>	<p>Մասնագիտական կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգը (այսուհետ՝ ՄԿԿՏՀ) ներդրված է ՀՀ նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններում: ՄԿԿՏՀ-ը վարում են 56 արհեստագործական և 101 միջին մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններ:</p>	

3.	Նախադպրոցական կրթության մատչելիության ընդլայնում՝ 3-5 տարեկան երեխաների ընդգրկվածությունը հասցնելով 85 տոկոսի	3.7 Նախադպրոցական այլընտրանքային ծախսարդյունավետ մոդելների ներդրում	Ծրագրի իրականացման 3 տարիների ընթացքում նախադպրոցական այլընտրանքային ծախսարդյունավետ մոդելներ են ներդրվել հանրապետության 13 բնակավայրում: ԿԳՄՍ նախարարության հետ համագործակցությամբ նմանատիպ 25 մոդել 2022-2023 թթ. ներդրվել է ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի կողմից իրականացվող «Ապագան այսօր» ծրագրի շրջանակում: 2023 թվականին Համաշխարհային բանկի «Կրթության բարելավում» ծրագրի շրջանակում հիմնվել է 51 նախակրթարան:	
4.	Անցում համընդհանուր ներառման՝ հանրապետության բոլոր նախադպրոցական հաստատություններում	4.3 ՀՀ Արարատի, Կոտայքի, Շիրակի, Գեղարքունիքի, Արագածոտնի, Վայոց ձորի, Արմավիրի մարզերում անցում համընդհանուր ներառման	ՀՀ բոլոր մարզերում և Երևան քաղաքում անցում է կատարվել համընդհանուր ներառման:	
5.	Ուսուցիչ-դաստիարակների աշխատանքային առաջխաղացման, շարունակական մասնագիտական զարգացման և վարձատրության փոխկապակցված մեխանիզմի ներդրում	5.3 Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության տնօրենների և մանկավարժական աշխատողների վերապատրաստումների մեկնարկ	Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից մշակված «Կրթության և զարգացման առաձևահատուկ պայմանների կարիք ունեցող նախադպրոցականների գնահատում» և «Կրթության և զարգացման առաձևահատուկ պայմանների կարիք ունեցող նախադպրոցականներին մանկավարժահոգեբանական աջակցության տրամադրում» թեմաներով վերապատրաստումներ են մեկնարկել 2023 թվականի նոյեմբերի 1-ից՝ ընդգրկելով համայնքային նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շուրջ 1500 մանկավարժական աշխատողների պարտադիր վերապատրաստում:	

6.	Համընդհանուր հասանելի և մատչելի սովորողակենտրոն հանրակրթական միջավայրի ստեղծում	6.1. Հանրակրթության պետական չափորոշիչների փորձարկման նպատակով Տավուշի մարզի բոլոր դպրոցներում բնագիտական և SCS լաբորատորիաների ստեղծում:	Տավուշի մարզի բոլոր դպրոցները հագեցած են բնագիտական և SCS լաբորատոր սարքավորումներով:	
		6.6 Սովորողների մոտ մեդիագրագիտության հմտությունների զարգացում:	Տավուշի մարզի դպրոցներում փորձարկման արդյունքում լրամշակվել և հաստատվել են Հասարակագիտական առարկաների առարկայական չափորոշչը և ծրագրերը, մասնավորապես նաև՝ չափորոշչով սահմանված վերջնարդյունքի հիման վրա սովորողների մոտ մեդիագրագիտության մակարդակի բարելավմանը վերաբերող բաղադրիչները:	
		6.8 Հավասարապես հասանելի, ներառական և որակյալ կրթություն բոլոր երեխաների համար ապահովելու շրջանակում հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ռեսուրս-սենյակների վերանորոգում և կահավորում, տարածքային մանկավարժական աջակցության կենտրոնների վերազինում:	27 հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ռեսուրս-սենյակները վերանորոգված և կահավորված են, 3 տարածքային մանկավարժական աջակցման կենտրոններ վերանորոգված և ապահովված են անհրաժեշտ գույքով:	
7.	Ուսուցիչների մասնագիտական շարունակական զարգացման և	7.2 Ուսուցչի մասնագիտական զարգացման և վարձատրության փոխկապակցված մեխանիզմների ներդրում	Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման և վարձատրության փոխկապակցված մեխանիզմների ներդրման գործնթացում մշակվել են մի շարք իրավական ակտեր:	

	աշխատանքային առաջխաղացման տարբերակված քաղաքականություն՝ ելնելով ուսուցիչների տարբեր խմբերի կարիքներից	7.3 Հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչներին համապատասխան՝ մանկավարժական կրթության ծրագրերի ամբողջական վերանայում	2023թ. բուհերում ամբողջությամբ վերանայվել են մանկավարժական կրթության ծրագրերը՝ դրանք համապատասխանեցնելով Հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչի պահանջներին, այդ թվում՝ վերջնարդյունքներին:	
8.	Կառուցել, հիմնանորոգել և վերանորոգել առնվազն 300 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններ՝ ապահովել դրանց ամբողջական հագեցումը անհրաժեշտ գույքով և սարքավորումներով	8.4 Ցանկում ընդգրկված հաստատություններում շինարարական աշխատանքների իրականացում և անհրաժեշտ գույքով և սարքավորումներով հագեցվածության ապահովում	2023թ. կառուցվել, հիմնանորոգվել և վերանորոգվել է 32 դպրոց: Շինարարության փուլում է գտնվում 39 դպրոց: Նախագծանախահաշվարկային փուլում է գտնվում 21 դպրոց: Կառուցվել, հիմնանորոգվել և գույքով ապահովվել է 24 մարզադահլիճ:	
10.	ՀՀ բոլոր մարզերի հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարանների աշակերտներին ապահովում դպրոցական սնունդով	10.3 ՀՀ Կոտայքի մարզի հանրակրթական դպրոցների ընդգրկում «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրում	ՀՀ բոլոր մարզերի դպրոցներն ընդգրկվել են «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրում, այն դարձել է ազգային ծրագիր:	
		10.4 Վերապատրաստումների իրականացում՝ սննդի տրամադրման ծրագիրը պատշաճ իրականացնելու համար	«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրում ՀՀ բոլոր մարզերի դպրոցների ընդգրկմանը զուգահեռ ամբողջությամբ իրականացվել են վերապատրաստումները:	

11.	Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական պետական ուսումնական հաստատությունների և դրանցում իրականացվող ծրագրերի տեղաբաշխման ռացիոնալացում	11.1 «Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթություն /ՆՄՄԿ/ իրականացնող ուսումնական հաստատությունների վերակազմակերպում	Վերակազմակերպվել է թվով 5 ՆՄՄԿ հաստատություն:	
12.	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության համակարգի ուսումնական հաստատությունների կառավարման արդյունավետության բարձրացում և դրանց ձեռնարկատիրական գործունեության հնարավորությունների և ձևերի ընդլայնում	12.1 «ՆՄՄԿ ուսումնական հաստատություններում կառավարման «պետություն-մասնավոր» համագործակցության մոդելների փորձարկում և ներդրում	- «ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության «Տավուշի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը «Տավուշի Պատրիկ Տէվէճեան տարածաշրջանային քոլեջ» հիմնադրամի վերակազմավորելու մասին» ՀՀ կառավարության 2022 թ. հուլիսի 14-ի N 1086-Ա որոշմամբ ստեղծվել է նշված հաստատությունը, որն արդեն ծավալում է բնականոն գործունեություն: -Ներկայումս «Ֆրանսիայում հայկական հիմնադրամի» հետ համատեղ քննարկվում է «պետություն-մասնավոր» համագործակցության մոդելով Չարենցավանի պետական քոլեջի հենքի վրա ստեղծել հաստատություն:	

13.	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտի զբաղունակության բարելավում	13.2 «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում փորձարարական կարգով աշխատանքի վրա հիմնված ուսուցման և դուալ ուսուցման համակարգի ներդրում	Գերմանական միջազգային համագործակցության ընկերության հետ (GIZ) համագործակցության շրջանակներում դեռևս 2017 թվականից մեկնարկել է Հայաստանում դուալ ուսուցման համակարգի փորձարարական ներդրման գործընթացը:	
14.	ՆՄՄԿ հաստատությունների մարդկային ռեսուրսների հզորացում	14.1 ՆՄՄԿ իրականացնող հաստատությունների վարչական, կառավարման խորհուրդների անդամների, տարբեր աշխատանքային խմբերում ներգրավված ճյուղային և ոլորտային միությունների ներկայացուցիչների, մանկավարժական անձնակազմի վերապատրաստում	Իրականացվել է թվով 1101 նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատությունների ղեկավարների, մանկավարժների, փորձագետների և աշխատողների վերապատրաստում:	
		14.2 «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների մանկավարժական կազմի ատեստավորման, վերապատրաստման կարգերը հաստատելու մասին» ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանի ընդունում	Մշակվել է և ներկայացվել է շահագրգիռ կողմերին և հանրային քննարկման /e-draft.am/ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի համապատասխան հրամանի նախագիծը: 2024 թ. փետրվարի 7-ին ընդունվել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի «Արհեստագործական և միջին մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների մանկավարժական աշխատողների ատեստավորման հանձնաժողովների ձևավորման, դրանց գործունեության և ատեստավորման ենթակա մանկավարժական աշխատողների վերապատրաստման և ատեստավորման կարգը հաստատելու մասին» N 07-Ն հրամանը:	2024թ. փետրվարի 7-ին ընդունվել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի «Արհեստագործական և միջին մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների մանկավարժական աշխատողների ատեստավորման հանձնաժողովների ձևավորման, դրանց գործունեության և ատեստավորման ենթակա մանկավարժական

				աշխատողների վերա- պատրաստման և ատեստավորման կարգը հաստատելու մասին» 07-Ն հրամանը:
15.	ՆՄՄԿ գրավչության, մատչելիության, բարձրացում, ներառականության ապահովում	15.2 Նախնական Մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթություն իրականացնող թվով 8 հաստատությունների վերա- կառուցում, վերանորոգում, բարեկարգում	Ընթացքի մեջ են թվով 7 ուսումնական հաս- տատությունների շենքային պայմանների բա- րելավման՝ վերանորոգման և կառուցման աշխա- տանքները, որից 1-ը՝ կառուցում, 1-ը՝ վերակառուցում, 1-ը՝ հիմնանորոգում, 4-ը՝ մասնակի նորոգում: Այլ երկու ուսումնական հաստատությունները ավարտվել են և գտնվում են վերջնական փաստաթղթերի հանձնման-ընդունման՝ ավարտական ակտի կնքման փուլում: 2 ուս. հաստատություն գտնվում է ՇՄԱԳ փորձաքննության և 2 ուս.հաստատություն նախա- հաշվային փաստաթղթերի լրամշակման փուլում:	
		15.4«Գյուղատնտեսական ուղղվածու- թյան ՆՄՄԿ հաստատությունների ստեղծում	1. ՀՀ կառավարության 14.08.2022թ. N 1086-Ա որոշմամբ վերակազմավորման միջոցով ստեղծվել է «Տավուշի Պատրիկ Տէվեճեան տարածաշրջանային քոլեջ» հիմնադրամը, որը սահմանված կարգով գրանցվել է ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կողմից 2022թ. սեպտեմբերի 16-ին: Համագործակցության շրջանակներում հիմնադրամում ներդրվել են նոր մասնագիտություններ գյուղատնտեսության ոլորտի, ինչպես նաև իրականացվել են վերանորոգման աշխատանքներ և հատկացվել է նյութատեխնիկական բազա: 2. ՀՀ կառավարության 24.08.2023թ. N N 1432-Ա որոշմամբ վերակազմավորման միջոցով ստեղծվել է	

			<p>«Արմավիրի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ, որտեղ իրականացվում է գյուղատնտեսական ոլորտի հետևյալ մասնագիտությունները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գյուղատնտեսագիտություն, 2. Խմորման արտադրանքի տեխնոլոգիա և գինեգործություն, 3. Պահածոների և սննդախտանյութերի տեխնոլոգիա, 4. Գյուղացիական/Ֆերմերային/ տնտեսության կազմակերպում, 5. Կաթիլային ոռոգման համակարգերի մոնտաժում և շահագործում: 	
18.	Տարածաշրջանային լեզուներով կրթության ապահովում	18.2. Համապատասխան ուսումնական տարիներին 2 կրթական ծրագրով մինչև 8 անվճար տեղերի հատկացում» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի ներկայացում ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ	<p>ՀՀ կառավարության 16.03.2023թ. N 350-Ն որոշմամբ ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 2023/2024 ուսումնական տարվա՝ պետության կողմից ուսանողական նպաստների ձևով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար), առկա ուսուցմամբ, մագիստրոսի կրթական ծրագրով «Ադրբեջանագիտություն» և «Վրացագիտություն» կրթական ծրագրերին հատկացվել են համապատասխանաբար 4-ական ընդունելության տեղեր:</p> <p>ՀՀ կառավարության 16.03.2023 թ. N 352-Ն որոշմամբ ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսումնական տարվա՝ ըստ մասնագիտությունների պետության կողմից ուսանողական նպաստների ձևով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) առկա ուսուցմամբ բակալավրի կրթական աստիճանում «Ադրբեջանագիտություն» կրթական ծրագրին</p>	

			հատկացվել է 5 ավճար տեղ: Նույն մոտեցումը կկիրառվի նաև 2024/2025 ուս. տարվա համար:	
19.	Կրթական ծրագրերի բովանդակության և կառուցվածքի վերանայում՝ ուղղելով դեպի ուսումնառության վերջնարդյունքներ՝ որակավորումների ազգային շրջանակի պահանջներին համապատասխան	19.1 Որակավորումների ազգային շրջանակի (ՈԱՇ) պահանջներին համապատասխան որակավորումների ոլորտային շրջանակների (ՈՈՇ) մշակում և հաստատում ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով	2022թ. ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատվել են Որակավորումների ազգային շրջանակի (ՈԱՇ) պահանջներին համապատասխան 21 որակավորումների ոլորտային շրջանակներ (ՈՈՇ), ինչն արդեն իսկ կազմում է 2025 թվականի համար նախատեսած ցուցանիշի կեսը: Ներկայումս կարիք է առաջացել գործընթացը ունիֆիկացնելու, մասնագիտական հանձնաժողովների ձևավորման սկզբունքները ճշտելու և բուհերում կրթական ծրագրերը ՈՈՇ-ներին համապատասխանեցնելու գործընթացի մոնիթորինգի մեխանիզմները հստակեցնելու, ինչպես նաև բուհական կրթության մեջ հետազոտական բաղադրիչի մեծացմանն ուղղված պետական քաղաքականության հետ համադրման ուղղությամբ:	
		19.2 Կրթական ծրագրերի բովանդակության և կառուցվածքի վերանայում՝ որակավորումների ոլորտային շրջանակներից բխող կրթական վերջնարդյունքների հիմքով	2022 թվականին ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամաններով հաստատած «Մաթեմատիկա», «Քիմիա», «Սերվիս», «Աշխարհագրություն», «Երկրաբանություն», և «Փիլիսոփայություն» որակավորումների ոլորտային շրջանակի բնութագրերի հիման վրա 2023-2024 ուսումնական տարվա մեկնարկին վերանայվել են Երևանի պետական համալսարանի համապատասխան որակավորումներ շնորհող «Մաթեմատիկա», «Մաթեմատիկա և կիրառություններ», «Քիմիա», «Դեղագործական քիմիա», «Սննդի անվտանգություն», «Նյութագիտություն», «Աշխարհագրություն», «Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ»,	

			<p>«Երկրաբանություն», «Սերվիս», «Զրա- օդերևութաբանություն», «Հասարակական աշ- խարհագրություն», «Երկրաֆիզիկա, ջրաերկ- րաբանություն, ճարտարագիտական երկրաբա- նություն», «Օգտակար հանածոների հանքավայրերի երկրաբանություն և հետախուզում», «Փիլիսոփայություն» կրթական ծրագրերը՝ սահմանելով ուսումնառության վերջնարդյունքները որակավորման ոլորտային շրջանակներին համապատասխան: Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի կողմից իրականացվող «Սերվիս» բակալավրի և մագիստրոսի մասնագիտական կրթական ծրագրերը ևս համադրելի են հաստատված որակավորումների ոլորտային շրջանակներից բխող ակնկալվող վերջնարդյունքներին: Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կողմից շարունակվում են ուսումնառության վերջնարդյունքներին միտված կրթական ծրագրերի լրամշակման աշխատանքները՝ հիմք ընդունելով հաստատված ՈՈՇ-ները՝ հաշվի առնելով նաև ոլորտի բարեփոխումներն ու նախանշված թիրախները, աշխատաշուկայի պահանջները: Աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:</p>	
20.	Ակադեմիական քաղաքի հիմնադրման հայեցակարգի մշակում	20.1«Ակադեմիական քաղաքի հիմնադրամի հայեցակարգին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի ներկայացում ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ	Ակադեմիական քաղաքի հայեցակարգից բխող միջոցառումների իրականացման նպատակով՝ ՀՀ վարչապետի 21.04.2023թ. N 585-Ա որոշմամբ ստեղծվել է «Ակադեմիական քաղաք» հիմնադրամը: ՀՀ կառավարության 19.10.2023թ. N 1802-Լ որոշմամբ հաստատվել է «Ակադեմիական քաղաք» ծրագրի հայեցակարգը:	

21.	Բարձրագույն կրթության շարունակական բարելավում, բարձրագույն կրթության մեջ հետազոտական բաղադրիչի շարունակական մեծացում	21.2 Բուհերում հետազոտություններ իրականացնելու համար համապատասխան միջավայրի բարելավմանն ուղղված համագործակցության հուշագրերի կնքում	Բուհերում հետազոտություններ իրականացնելու համար համապատասխան միջավայրի բարելավմանն ուղղված գիտահետազոտական կազմակերպությունների հետ բուհերի կողմից իրենց գիտական հետաքրքրությունների շրջանակներին ու համատեղ գիտական նախագծերի իրականացման թեմատիկ ուղղություններին համապատասխան արդեն իսկ կնքված համագործակցության հուշագրերի կողքին 2023 թ. կնքվել են շուրջ 30 նոր հուշագրեր:	
24.	Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի (ԵԲԿՏ) անդամակցությամբ պայմանավորված բարձրագույն մասնագիտական կրթության համակարգի բարեփոխումներ	24.1 ՀՀ ներկայացուցիչների մասնակցություն Բոլոնիայի հետամուտ խմբի և աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին	ԵԲԿՏ-ի բարեփոխումների իրականացման նպատակով՝ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատված Բոլոնիայի գործընթացի հետամուտ և աշխատանքային խմբերի՝ ՀՀ ներկայացուցիչներն ապահովել են վերոնշյալ գործընթացով պայմանավորված աշխատանքային հանդիպումներին մասնակցությունը: Աշխատանքային հանդիպումների արդյունքները ներկայացվել են ՀՀ բուհերին՝ Բոլոնիայի գործընթացի շրջանակներում նախարարական համաժողովների ընթացքում ստորագրված փաստաթղթերից բխող բարեփոխումներին միտված գործողություններն իրականացնելու համար: Ըստ պլանավորված գործողությունների՝ 2023 թ. առաջին կիսամյակում կայացել է Բոլոնիայի գործընթացի հետամուտ և աշխատանքային խմբերի 9 աշխատանքային հանդիպումներ:	
		24.2 ՀՀ բարձրագույն կրթության ավարտական փաստաթղթի՝ դիպլոմի հավելվածի 8-րդ բաժնի	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի 2023 թ. հուլիսի 17-ի N° 94-Ն հրամանով հաստատվել է դիպլոմի հավելվածի 8-րդ վերանայված բաժինը:	

		/կրթական համակարգի նկարագրի/ վերանայում: ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանի ընդունում		
27.	Մրցունակ գիտական գործունեության համար նպաստավոր ենթակառուցվածքների զարգացում	27.1 Գիտական կենտրոնները ժամանակակից սարքավորումներով վերազինում ու համատեղ օգտագործման գիտական սարքավորումների կենտրոնների ստեղծում	Գիտական կենտրոնները ժամանակակից սարքավորումներով վերազինելու, ենթակառուցվածքների զարգացվածության, ինչպես նաև մրցունակ գիտական հետազոտություններ իրականացնելու նպատակով՝ 2022 թվականի դեկտեմբերին հայտարարված Գիտական կենտրոնները ժամանակակից սարքավորումներով վերազինելու նպատակով գիտական սարքերի/սարքավորումների գնման հայտերի ընտրության մրցույթի արդյունքները ամփոփվել են 2023 թ. մայիս ամսին, համաձայն որի՝ 25 պետական գիտական կազմակերպություններ և բուհեր սարքավորումներով վերազինելու համար Բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտե միջոցով ձեռք կբերեն 54 սարք/սարքավորում, որոնց նախահաշվային ընդհանուր գումարը կկազմի 4 մլրդ. 221 մլն. 188 հազ. ՀՀ դրամ: Վերոնշյալ մրցույթը շարունակական է, և այդ նպատակի համար 2023 թ. հայտարարվել է նոր մրցույթ, որի արդյունքներով 2024թ. 18 պետական գիտական կազմակերպություններ և բուհեր ձեռք կբերեն 41 սարք/սարքավորումներ, որոնց նախահաշվային ընդհանուր գումարը կկազմի 2 միլիարդ 852 միլիոն 494 հազար ՀՀ դրամ:	

		<p>27.2 Գիտական կենտրոնների վերանորոգում</p>		<p>ՀՀ վարչապետի 2023 թվականի հոկտեմբերի 26-ի N 1841-Ա որոշման համաձայն «Ակադեմիական քաղաք» ծրագրի իրականացման շրջանակներում ՀՀ-ում գործող պետական բուհերի և պետական գիտական կազմակերպությունների մի մասը նախատեսվում է ֆիզիկապես տեղափոխել ակադեմիական քաղաքին հատկացված տարածքներ: Մնացած մասը տեղափոխման ենթակա չեն լինի և միավորվելով՝ ըստ անհրաժեշտության կվերանորոգվեն «Գիտական կենտրոնների վերանորոգում» միջոցառման շրջանակներում:</p>
		<p>27.3 Հետազոտության բնագավառով մոտ փոքր գիտական կազմակերպությունները խոշոր գիտական կենտրոններում միավորմանն ուղղված պետական ծրագրերի իրականացում 2023-2026թթ. հոկտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ</p>		<p>ՀՀ ԳԱԱ մի շարք կազմակերպություններում սկսվել է (Ա.Թախտաջյանի անվան բուսաբանության և Գ.Դավթյանի անվան հիդրոպոնիկայի պրոբլեմների ինստիտուտներ, Մոլեկուլային կենսաբանության և Հ.Բունիաթյանի</p>

				անվան կենսաքիմիայի (ինստիտուտներ) միավորման գործընթաց:
		27.6 Գիտական և գիտատեխնիկական բնագավառում միջպետական կամ միջգերատեսչական պայմանագրերի և համաձայնագրերի կնքում	Միջազգային գործընկերության աշխարհագրության ընդլայնման, ինչպես նաև համագործակցային կապերի հաստատման նպատակով գիտական և գիտատեխնիկական բնագավառում կնքվել են 1 միջպետական և 7 միջգերատեսչական պայմանագրերի և համաձայնագրեր:	
28.	Գիտության ոլորտում աշխատողների որակավորման բարձրացում և երիտասարդ կադրերի ներգրավում	28.1 Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցությանն ուղղված ծրագրերի իրականացում	2023թ. մայիսին կազմակերպվել է «Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2023» մրցույթ, որն անցկացվում է երեք ենթածրագրերով՝ 12, 24 և 36 ամիս տևողությամբ: Մրցույթի արդյունքներով՝ արտերկրի լավագույն ասպիրանտական կրթության կազմակերպման նպատակով 2023 թվականի սեպտեմբերից ֆինանսավորման են երաշխավորվել 42 ասպիրանտների և հայցորդների հետազոտական ծրագրեր 12-36 ամիս տևողությամբ, որոնք հնարավորություն կունենան մինչև ասպիրանտական կրթության ավարտը ստանալ հավելյալ ֆինանսավորում՝ որոշակի որակական չափանիշներ հաղթահարելու պայմաններով:	Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագրի շրջանակներում առկա է գիտական կազմակերպություններում ասպիրանտական ուսուցում անցած 21 ասպիրանտ/հայցորդ և ֆինանսավորման երաշխավորված 42 ասպիրանտներ ու հայցորդ:
		28.2 Հետդոկտորական հետազոտությունների ծրագրերի իրականացում		2022թ. նոյեմբերին կազմակերպվել է Գիտական կադրերի (PhD, PostDoc) վերապատրաստման ծրագրերի հայտերի ընտրության

				<p>մրցույթ, որի արդյունքում (երկու փուլ) 2023 թվականի ապրիլից առաջին փուլում ներկայացված 8 հայտերից ֆինանսավորման է երաշխավորվել 5 ծրագիր, իսկ երկրորդ փուլում՝ ներկայացված 7 հայտերից 5 ծրագիր: Ծրագրերի վերապատրաստման տևողությունը 3-12 ամիս է: 2023 թվականին միջոցառման շրջանակներում կազմակերպված մրցույթներին ներկայացվել է ընդամենը 15 հայտ, որից ֆինանսավորման են երաշխավորվել 10 (5+5) հետազոտական ծրագրեր:</p>
		<p>28.3 Արտերկրի լավագույն գիտական կենտրոններում գիտական կազմակերպությունների աշխատակիցների մասնագիտական վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման միջին և երկարաժամկետ ծրագրերի իրականացում:</p>		<p>2023թ. կազմակերպվել է Գիտական կազմակերպությունների աշխատակիցների մասնագիտական վերապատրաստման ծրագրերի հայտերի ընտրության մրցույթ, որի արդյունքում առաջին փուլով ներկայացված 7 հայտերից ֆինանսավորման են երաշխավորվել 5 ծրագրեր,</p>

				իսկ երկրորդ փուլով՝ 6 հայտերից մեկ ծրագիր: Վերապատրաստման ծրագրերը կֆինանսավորվեն 2-12 ամիս տևողությամբ: 2023 թվականին միջոցառման շրջանակներում կազմակերպված մրցույթներին ներկայացվել է ընդամենը 12 հայտ, որից ֆինանսավորման են երաշխավորվել 6 ծրագրեր:
29.	Գիտության ոլորտում պետական ֆինանսավորման արդյունավետության բարձրացում	29.1 Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ծրագրերում ընդգրկված գիտական կադրերի աշխատավարձերի նորմավորման գործընթացի իրականացում	Իրականացվել է գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ծրագրերում ընդգրկված գիտական կադրերի աշխատավարձերի նորմավորման գործընթացը՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2021 թվականի մայիսի 13-ի «ՀՀ կառավարության 2001 թվականի նոյեմբերի 17-ի N 1121 որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 747-Լ որոշմամբ ներդրված 2022-2025 թթ. բազային ֆինանսավորման ծրագրերում ընդգրկված գիտական կադրերի նվազագույն պաշտոնային դրույքաչափի հաշվարկման գործակիցների աղյուսակի:	
		29.4 Վերահնտեգրման կամ հեռավար ղեկավարվող լաբորատորիաների ստեղծում	Տարվա ընթացքում ամփոփվել են թվով 6 մրցույթ և ներկայացված հայտերից ֆինանսավորման են երաշխավորվել 34 թեմաներ: 2023 թվականին առկա են արտերկրի գիտնականների ղեկավարությամբ 21 գիտական ստորաբաժանում և ՀՀ վերադարձած 12	

			գիտնականներ, որոնցից շուրջ 22-ը բացի գիտական ժամանակակից հետազոտություններից իրականացնում են նաև բարձր տեխնոլոգիական ոլորտում ստեղծագործական աշխատանքի ընդունակ կադրերի պատրաստում:	
		29.5 Գիտության ոլորտի կառավարման միասնական էլեկտրոնային հարթակի ներդրում	2022թ. սկսել է գործել առցանց ռեժիմով բոլոր մակարդակներում՝ անհատ հետազոտողից մինչև գիտական կազմակերպություն, արդյունավետության մշտադիտարկման համար կայք: Կայքի միջոցով ընդունվել են գիտական կազմակերպությունների 2021 թվականի տարեկան հաշվետվությունները, ինչպես նաև 2023 թվականի պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ծրագրերի հայտերը: Պետական բյուջեից ֆինանսավորվող յուրաքանչյուր գիտական կազմակերպություն ունի անհատական էջ, որտեղ լրացվում են գիտական և վարչական կառուցվածքի և աշխատակիցների վերաբերյալ տվյալները:	:
30.	Ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում գիտական աստիճանների շնորհման և կոչումների շնորհման արդյունավետ համակարգ	30.4 «ՀՀ գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության 1997 թվականի օգոստոսի 8-ի N 327 որոշումը ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման ընդունում		ԲՈԿ-ի կողմից Նախագիծը մշակվել և սահմանված կարգով դրվել է շրջանառության մեջ: Հաշվի առնելով, որ Նախագիծը հիմնված չէր բարձրագույն կրթության և գիտության բնագավառում պետական միասնական կառավարման տրամաբանության վրա,

				անհրաժեշտություն է առաջացել վերանայել այն:
31	Գրագողության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացում	31.1 Գրագողության դեմ պայքարի համակարգչային ծրագրի նոր ֆունկցիոնալությամբ համալրում	ՀՀ գիտական աստիճանաշնորհման գործընթացում գրագողության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման նպատակով Բարձրագույն որակավորման կոմիտեն ներդրել է նոր համակարգչային ծրագիր, որը համալրված է գրագողության դեպքերի բացահայտման ավելի արդյունավետ ֆունկցիոնալությամբ՝ ներառյալ համացանցային բաց հարթակներում տեղադրված նյութերի հետ հնարավոր համընկնումների ստուգմամբ: Համակարգչային ծրագրի գործունեությունն ապահովելու համար Բարձրագույն որակավորման կոմիտեի բյուջետային միջոցներով ձեռք է բերվել սերվեր:	
32.	Մշակութային ժառանգության բնագավառի օրենսդրության կատարելագործում	32.1 «Թանգարանների և թանգարանային ֆոնդի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման ընդունում	ՀՀ կառավարությունը 2023 թվականի նոյեմբերի 17-ի N 1984-Ա որոշմամբ հավանություն է տվել «Թանգարանների մասին» օրենքի նախագծին: Օրենքի նախագիծը սահմանված կարգով ներկայացվել է ՀՀ Ազգային ժողով:	
33.	Հայ մշակույթի հանրահռչակում, հանրային լայն մասնակցության ապահովում մշակութային կյանքին	33.1 Թանգարաններում և գրադարաններում կրթական ծրագրերի իրականացում	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության ենթակայությամբ գործող թանգարաններում՝ ներառյալ մասնաճյուղերում, իրականացվել է 1459 կրթական ծրագիր, որոնց մասնակցել են տարբեր տարիքային և սոցիալական խմբերի, այդ թվում սահմանափակ կարողություններով շահառուներ: Ընդհանուր մասնակիցների թիվը կազմել է 30606 մասնակից, որից՝ 605-ը սահմանափակ կարողություններով շահառուներ:	

			Նախարարության ենթակայության 12 գրադարաններում իրականացվել են 115 կրթական ծրագիր, որն ունեցել է 5239 մասնակից, որից՝ 96-ը՝ սահմանափակ կարողություններով անձիք:	
		33.2 Հուշարձանների վերաբերյալ հանրային իրազեկվածության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում	Իրականացվել են <ul style="list-style-type: none"> • 44 կրթական ծրագրեր, • 14 տեղեկատվական արշավ, • 12 արտաքին գովազդի հարթակ, • 4 գիտաժողով 	
		33.3 Հայաստանում միջազգային և հանրապետական փառատոների և մրցույթների, ստեղծագործական նախագծերի, ցուցահանդեսների իրականացում (այդ թվում՝ Դաշտադեմի ամրոցում «Զարկ ֆեստ» (Յարխուշտա), ազգային փոքրամասնությունների մասնակցությամբ փառատոների իրականացում)	Տարվա ընթացքում իրականացվել են. <ul style="list-style-type: none"> - Կերպարվեստի 1 ծրագիր և 1 մրցույթ - 10 միջազգային երաժշտական մրցույթ-փառատոն - Հուլիսի 21-ին Արագածոտնի մարզի Դաշտադեմի/Քաղենիի ամրոցում իրականացվել է Զարկ-ֆեստ (Յարխուշտա) փառատոնը - Թատերարվեստի 4 միջոցառում և 5 միջազգային կինոփառատոն - 40 ստեղծագործական նախագծեր: 	
		33.4 Արվեստի քննադատների հնստիտուտի ակտիվացում	Թատերակետեր ծրագրի շրջանակներում ֆեյսբուքյան և այլ հարթակներում պարբերաբար հրապարակվել են թատերական գրախոսականներ: Երաժշտարվեստի ոլորտում նույնպես պարբերաբար հրապարակվել են վերլուծական հոդվածներ: Արվեստի քննադատները մշատպես ներկա են գտնվում թատերական և երաժշտական փառատոներին, ներկայացումներին, համերգներին և ցուցահանդեսներին:	
		33.5 Համայնքներում ոչ նյութական մշակութային ժառանգության	ՀՀ 10 մարզերում և համայնքներում ոչ նյութական մշակութային ժառանգության իրազեկման և կրթամշակութային ծրագրերի իրականացման	

		<p>իրազեկման և կրթամշակութային ծրագրերի իրականացում</p>	<p>նպատակով իրականացվել է 8 ծրագիր: Իրականացվել է Վրաստանի Նինոծմինդայի շրջանի 8 համայնքների ոչ նյութական մշակութային ժառանգության գույքագրում, որի միջոցով մոռացումից կփրկվի տարածքի հայկական մշակութային ժառանգությունը, կապահովվի ոչ միայն լայն հասարակության, այլև երիտասարդության շրջանում դրա իրազեկման, ճանաչելիության բարձրացման ու կենսունակության խթանումը:</p>	
		<p>33.6 Դպրոցականների համար բաժանորդային ծրագրի իրականացում</p>	<p>Ծրագրի շրջանակներում այցելություններ են գրանցվել՝ - Թանգարաններ՝ 118143 այցելու, որից՝ 113811 աշակերտ, 4332 ուսուցիչ, -Թատրոն՝ 102577 այցելու, որից՝ 101332 աշակերտ, 1245 ուսուցիչ, Համերգային կազմակերպություններ՝ 9169 այցելու, որից՝ 9078 աշակերտ, 91 ուսուցիչ:</p>	

34.	Մշակութային ժառանգության թվայնացում, ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման ընդլայնում	34.1 Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության շտեմարանի համալրում	«Հայաստանի Հանրապետության ոչ նյութական մշակութային ժառանգություն» շտեմարան՝ https://int-heritage.am/ մուտքագրվել 3 եռալեզու հոդվածներ, 10 նորություններ՝ 110, հայտարարություններ՝ 22, և տեսանյութեր՝ 22: «Ուտեստների շտեմարան» խորագրով: Կայքի տեսադարան դաշտը համալրվել է ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ոլորտին վերաբերող 25 տեսանյութերի հղումներով: Շտեմարանի և դրան կից ֆեյսբուքյան էջի օգտատերերի թիվը ավելացել է 13771-ով:	
		34.2 Գրադարաններում էլեկտրոնային սպասարկման ծրագրի ներդրում «ԿՈՀԱ» (Հայաստանյան գրադարանների էլեկտրոնային համահավաք գրացուցակ) ծրագրի շրջանակում	Ծրագիրը ներդրվել է Հայաստանի ազգային, Շիրակի մարզային և Խնկո Ապր անվան ազգային մանկական գրադարաններում: Էլեկտրոնային ընթացակարգով սպասարկվել է 23.688 ընթերցող, տրամադրվել է 32.324 միավոր գիրք:	
		34.3 Թանգարանային հավաքածուների թվայնացում	Թվայնացվել և մշակութային արժեքների «Գանձարան» էլեկտրոնային տեղեկատվական շտեմարան է մուտքագրվել 44.965 և հաստատվել 23.475 թանգարանային առարկա:	
35.	Օտարերկրյա պետություններում հայկական գրավոր ժառանգության պահպանություն և հանրահռչակում	35.1 Արտերկրում հիմնված հայկական կրթական և մշակութային կենտրոններում, համայնքային նշանակության, ինչպես նաև անհատական գրադարաններում, պահպանված հայկական գրավոր	2023 թվականին ՄԹ-ում ՀՀ դեսպանությունը կազմակերպել է լոնդոնաբնակ պատմաբան Վրեժ Ներսեսյանի կողմից ձեռք բերված հայկական պատմամշակութային ժառանգության վերաբերյալ եզակի նյութերի, հին ձեռագրերի և գրքերի նոր խմբաքանակի տեղափոխումը Մատենադարան:	

		Ժառանգության տեղափոխման գրադարաններ» Հայաստան «Լքյալ ծրագիր:		
		35.2 Արտասահմանյան գրադարան- ների համալրում հայագիտական գրականությամբ	Միջոցառմամբ նախատեսված 2000 օրինակ գրքից 1200 օրինակ տրամադրվել է «Հայաստանի ազգային գրադարան» ՊՈԱԿ-ին՝ գրքափոխանակության ծրագրի շրջանակում արտասահմանյան գործընկեր գրադարաններին տրամադրելու նպատակով: ՀՀ ԱԳ նախարարությանը հատկացվել է 800 օրինակ գիրք՝ դիվանագիտական ճանապարհով արտասահմանյան կարևորագույն կրթական հաստատությունների հայագիտական կենտրոն- ներին, գրադարաններին, թանգարաններին տրամադրելու նպատակով:	
36.	Ստեղծագործական կարողությունների լիարժեք արտահայտման և իրացման համար բարենպաստ միջավայրի ապահովում	36.1 «Ոչ պետական մամուլի հրատարակում» ծրագիր	Ծրագրի շրջանակում 2023 թվականին ֆինանսավորվել է 28 պարբերական. այդ թվում. ազգային փոքրամասնությունների համար Հայաստանում լույս տեսնող 9, Գրական տպագիր և էլեկտրոնային 10, մշակութային տպագիր և էլեկտրոնային 9 պարբերականներ, որոնք ամբողջ տարվա ընթացքում լույս են տեսնելու տպագիր և էլեկտրոնային տարբերակներով:	

		<p>36.2 «Աջակցություն գրականության հանրահոշակմանը, գրական ծրագրերին և գրքերի միջազգային ցուցահանդեսներին մասնակցությանը» ծրագիր:</p>	<p>- Մայիսի 25-27-ը տեղի է ունեցել Գրքի երևանյան միջազգային փառատոնը: -Հայաստանը հոկտեմբերի 18-22-ը առանձին տաղավարով մասնակցել է Ֆրանկֆուրտի գրքի միջազգային ցուցահանդեսին</p>	<p><i>Մասնակի</i> Մոսկվայի գրքի միջազգային ցուցահանդեսին Հայաստանը չի մասնակցել, քանի որ ցուցահանդեսը կորցրել է միջազգային համարումը, և այն այլևս բանակցությունների արդյունավետ հարթակ չէ հայաստանյան հրատարակիչների և գրական գործակալությունների համար:</p>
		<p>36.3 Մշակույթի տարբեր ոլորտներում ստեղծագործական ծրագրերի աջակցություն՝ դրամաշնորհների հատկացման բացմրցությանին համակարգի միջոցով, ինչպես նաև դեբյուտային ստեղծագործական ծրագրերի և արվեստի փորձարարական և նորարարական ձևերի խրախուսում:</p>	<p>Մշակույթի տարբեր ոլորտներում դրամաշնորհների հատկացման բաց-մրցությանին համակարգի միջոցով 5 անվանակարգում աջակցություն է ցուցաբերվել 38 նախագծի, ինչպես նաև 15 դեբյուտային ստեղծագործական և 4 նորարարական ծրագրերի:</p>	

37.	Հայաստանում մշակութային զբոսաշրջության զարգացում և ժառանգության ոլորտի ինստիտուցիոնալ ենթակառուցվածքների ընդլայնում	37.2 «Արտաշատ մայրաքաղաք» պատմամշակութային արգելոց ստեղծելու, «Արտաշատ մայրաքաղաք» արգելոցի մասնաճյուղ ստեղծելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի մարտի 7-ի N 312-Ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման ընդունում:	Մարտի 30-ին ՀՀ կառավարությունը ընդունել է «Արտաշատ մայրաքաղաք» պատմամշակութային արգելոց ստեղծելու, «Արտաշատ մայրաքաղաք» արգելոցի մասնաճյուղ ստեղծելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի մարտի 7-ի N 312-Ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու մասին» N 418-Ն որոշումը:	
40.	Մշակույթի կառավարման ժամանակակից համակարգերի ներդրում	40.1 Ոլորտի կազմակերպությունների մարքեթինգի, սեզմենտացիայի, թիրախավորման, դիրքավորման, գիտելիքների և ռեսուրսների ձևավորում, դասընթացների իրականացում	Ոլորտի կազմակերպությունների մարքեթինգի, սեզմենտացիայի, թիրախավորման, դիրքավորման, գիտելիքների և ռեսուրսների ձևավորման ուղղությամբ իրականացվող դասընթացներն անց են կացվել 2023 թվականի մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին: Իրականացվել է 10-12 դասընթաց, 3 երկրների միջազգային փորձի ուսումնասիրություն և վերլուծություն, ինչպես նաև 20 ՊՈԱԿ-ի շուրջ 30 աշխատակցի վերապատրաստում:	
41.	Ինքնազբաղ/ անկախ ստեղծագործողների հանրային ինստիտուտիցիոնալացում	41.1 Ինքնազբաղ/ անկախ ստեղծագործողների գործունեության խթանում	2023 թվականին Հայաստանում կազմակերպվող շուրջ 10 միջազգային երաժշտական փառատոներին ու մրցույթներին արտերկրից մասնակցել են շուրջ 80 անվանի երաժիշտ-կատարողներ: Շուրջ 140 ինքնազբաղ արվեստագետ մասնակցել է արտերկրում կայացած միջազգային փառատոների, մրցույթների, բիեննալների, վարպետության դասերի: Ինքնազբաղ արվեստագետների մասնակցությամբ Հայաստանում կազմակերպվել է 161 համերգ:	

		<p>41.2 Կինոնկարների արտադրություն</p>	<p>Միջոցառման շրջանակում աջակցություն է տրամադրվել ընդհանուր թվով 32 կինոնախագծի՝ արտադրության տարբեր փուլերի համար (զարգացման, արտադրական, հետարտադրական):</p> <p>2023թ-ին Հայկական արտադրության ֆիլմերը մասնակցել են 110 միջազգային կինոփառատոնի, ստացել են 28 մրցանակ: 9 անհատ արվեստագետներ մասնակցել են կինոփառատոների և վերապատրաստման ծրագրերի, 20-ից ավելի կինոգործիչներ մասնակցել են կինոշուկաների և կինոնախագծերի զարգացման համարտադրության հարթակների: Ավելի քան 8 երկրներում կազմակերպվել են հայկական ֆիլմերի օրեր, ինչպես նաև կինոշուկաներում ներկայացվել է հայկական ժամանակակից կինոարտադրանքն ու կինոժառանգությունը:</p>	
<p>42.</p>	<p>Մշակույթի մեկենասության ինստիտուտի ներդրում և կայացում և պետություն-մասնավոր համագործակցության ընդլայնմանն ուղղված փոխշահավետ մեխանիզմների խթանում</p>	<p>42.1 Մշակույթի մեկենասի հանրային վարկանիշի ձևավորում, մեկենասության պետական խրախուսում տեղեկատվական դաշտում</p>	<p>Մեկենասի հանրային վարկանիշի ձևավորման մեկենասության դերի բարձրացման նպատակով իրականացվել են մի շարք գովազդատեղեկատվական քարոզչական աշխատանքներ, որոնց արդյունքում հանրությանը իրազեկվել է մասնավոր անձանց և կազմակերպությունների կողմից իրականացվող աջակցության ծրագրերի մասին, մեկենասները արժանացել են ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության պարգևների:</p> <p>Իրականացվել է միջազգային և հայաստանյան փորձի ուսումնասիրություն մեկենասության վերաբերյալ, որի հիման վրա հաջորդ տարի կիրականացվեն համապատասխան փոփոխություններ «Բարեգործության մասին» ՀՀ օրենքում,</p>	

			ինչը միտված կլինի պետական մակարդակով մեկենասության խրախուսմանը: Իրականացվել է մեկենաս տարեգրքի նյութերի հավաքագրումը: Ալբոմը կտպագրվի 2024 թվականի առաջին կիսամյակում:	
		42.2 Բարերարների հետ համագործակցություն, պետական միջոցներով կազմված վերականգնման նախագծերի անվճար տրամադրում, մասնագիտական խորհրդատվություն, հուշագրերի ստորագրում, մեկենասության տարեգրքի համար տեղեկատվության տրամադրում	«Հ ԿԳՄՍ նախարարությունը համագործակցել է մի շարք բարերարների հետ՝ հուշարձանների ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և տարածքի բարեկարգման աշխատանքների իրականացման նպատակով, բարերար կազմակերպություններին կամ ֆիզիկական անձանց անվճար հիմունքներով տրամադրվել են արխիվային նյութեր, գիտանախագծային փաստաթղթեր, համաձայնեցվել են գիտանախագծային փաստաթղթեր և տրամադրվել է վերականգնողական աշխատանքների թույլտվություն:	
44.	Պետական կոլեկտիվների լիարժեք գործունեությունն ապահովելու նպատակով ստեղծագործական միությունների գույքային ռեսուրսի քարտեզագրում	44.1 Ստեղծագործական միությունների և պետական կազմակերպությունների համագործակցության խթանում, գույքային պակասորդի մեղմացում գույքային ռեսուրսների և մասնագիտական ներուժի վերլուծություն, քարտեզագրում	2023թ.-ի ընթացքում ՀՀ-ում գործող 5 ստեղծագործական միավորումների և 3 ընկերության հարթակները և ռեսուրսները քարտեզագրվել են և վերջիններիս գույքային ռեսուրսների օգտագործման համատեքստում իրականացվել են բազմաթիվ նախագծեր:	
45.	Մշակութային-կրթական նպատակային ծրագրերի իրականացում	45.1 «Դասարան «Դասական» ստեղծագործական կրթական ծրագրի իրականացում	Իրականացվել է «Դասարան+Դասական» ստեղծագործական կրթական ծրագիրը: Նախագծի հիմնական թիրախային խումբը ավագ դպրոցի աշակերտներն են: 2023թ. ծրագրի հայտերում փոփոխություն է տեղի ունեցել: Մոտիվացիոն նամակներին փոխարինել են տեսանյութ-հայտերը,	

			որոնք հնարավորություն են տվել ավելի հստակ պատկերացում կազմել դիմորդների հմտությունների ու հակումների մասին: Հայտերի հիման վրա կատարվել է նախնական ընտրությունը, որին հետևել է հարցազրույցների փուլը: Մրցութային երկու փուլերը հաղթահարել և ծրագրին մասնակցել է 70 աշակերտ՝ Երևանից, ՀՀ մարզերից: Երկշաբաթյա ծրագրի ընթացքում մասնակիցներն աշխատել են խմբերով՝ իրենց մենթոր-ղեկավարների և դասախոսների ղեկավարությամբ:	
		45.2 Ներառական փառատոների կազմակերպում, մշակույթի ոլորտի մասնագետների, արվեստագետների հետ համատեղ միջոցառումների իրականացում	Իրականացվել է 5 նախագիծ:	
		45.3 Երևանի և մարզերի երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոցների փոխգործակցության «Քույր դպրոցներ» կրթական նպատակային ծրագրի իրականացում	Տարվա ընթացքում Երևանի երաժշտական և արվեստի դպրոցների սաներն ու դասատուները այցելել են ՀՀ մարզեր, իսկ ՀՀ մարզերի երաժշտական և արվեստի դպրոցների սաներն ու դասատուները այցելել են ք. Երևան: Սովորողները հանդես են եկել համերգային ծրագրերով, այցելել թանգարաններ, տեսարժան և պատմամշակութային վայրեր: Մարզաբնակ սովորողների համար Երևանից ժամանած մանկավարժների մասնակցությամբ կազմակերպվել է նաև վարպետության դասընթացներ:	
		45.4 «Քո արվեստը դպրոցում» ծրագիր:	Իրականացվել են Հայաստանի անվանի մշակութային գործիչների, արվեստագետների կյանքի ու գործունեության ճանաչելիության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ: Կազմակերպվել է 50	

			հանդիպում-դասախոսություն: Ծրագրին մասնակցել է Երևանի և ՀՀ 10 մարզերի շուրջ 450 ուսումնական հաստատություն և 50 արվեստագետ:	
		45.5 «Մեկնարկ» տաղանդի զարգացման նպատակային ծրագրի իրականացում:	2023 թվականի ընթացքում «Մեկնարկ» տաղանդի զարգացման նպատակային ծրագրի շնորհալի երեխաները մասնակցել են 15 երաժշտական միջազգային մրցույթների և արժանացել են 1-ին և 2-րդ մրցանակներին:	
		45.6 «Երաժշտական և արվեստի դպրոցների համար ուսումնամեթոդական գրականության մշակում և հրատարակում» ծրագրի իրականացում:	Իրականացվել է 13 ուսումնական ձեռնարկի մշակում և հրատարակում:	
48.	Միջազգային հեղինակավոր մարզական միջոցառումներին մասնակցության ապահովում, ՀՀ մարզական հեղինակության բարձրացում, միջազգային մրցասպարեզներում բարձր մարզական արդյունքների ցուցաբերում	48.2 2023թ. Կրակովի Եվրոպական խաղերին Հայաստանի Հանրապետության մարզական պատվիրակության մասնակցության ապահովում	Լեհաստանի Կրակով քաղաքում հունիսի 20-ից հուլիսի 3-ը անցկացվել են Եվրոպական 3-րդ խաղերը, որտեղ ՀՀ մարզական պատվիրակությունը մասնակցություն է ունեցել 10 մարզաձևում: Հայաստանի մարզիկները նվաճել են 5 մեդալ, այդ թվում՝ 1 ոսկե մեդալ շախմատ մարզաձևից, 2 արծաթե մեդալ հրաձգություն մարզաձևից /խառը զույգ վարժությունում/ և շախմատ մարզաձևից, 2 բրոնզե մեդալ՝ կարատե և մուայթայ մարզաձևերից:	

49.	Մանկապատանեկան սպորտի զարգացում	49.1 «Հայաստանի Հանրապետության մանկապատանեկան մարզադպրոցները, մարզաձևերի ազգային ֆեդերացիաները և այլ մարզական հասարակական կազմակերպություններ գույքով ապահովելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի ներկայացումը ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ:	Հայաստանի Հանրապետության մանկապատանեկան մարզադպրոցներին, մարզաձևերի ազգային ֆեդերացիաներին և այլ մարզական հասարակական կազմակերպություններին գույքով ապահովում ծրագրի շրջանակում 61 մարզական կազմակերպությունների հատկացվել է մարզական գույք:	
50.	Բնակչության տարբեր տարիքային խմբերի համար զանգվածային սպորտի տարածմանը և առողջ ապրելակերպի քարոզմանն ուղղված ծրագրերի իրականացման անընդհատության ապահովում	50.1 «ՀՀ Վարչապետի գավաթ» սիրողական խճուղային հեծանվավազքի մրցաշարի անցկացում	Մրցաշարն անցկացվել է մայիսի 28-ին՝ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևանի թերակղզի-Շողակաթ համայնքի (նախկին Շորժա)-Սևանի թերակղզի 40 կմ ճանապարհահատվածում՝ մեկ փուլով՝ երկու տարիքային խմբով՝ Պարզևատրման արարողությունը իրականացվել է ՀՀ Վարչապետի և ՀՀ կառավարության անդամների կողմից:	
50.2 «ՀՀ Վարչապետի գավաթ» սիրողական սեղանի թենիսի մրցաշարի անցկացում		«ՀՀ Վարչապետի գավաթ» սիրողական սեղանի թենիսի մրցաշարը անցկացվել է երկու փուլով՝ 1-ին փուլն իրականացվել է մինչև 2023 թվականի մարտի 3-ը՝ ՀՀ մարզերում և Երևան քաղաքում, 2-րդ եզրափակիչ փուլը ապրիլի 1-2-ը՝ ՀՀ Կոտայքի մարզի Չարենցավան քաղաքում: Մրցաշարի պարզևատրման արարողությունը իրականացրել է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը և ՀՀ կառավարության անդամները:		
50.3 «ՀՀ վարչապետի գավաթ» սիրողական լողի մրցաշարի անցկացում		«ՀՀ Վարչապետի գավաթ» լողի սիրողական մրցաշարը իրականացվել է օգոստոսի 19-ին ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի		

			Շողակաթ բնակավայրի (նախկին՝ Շորժա) լողափնյա տարածքում:	
		50.4 «ՀՀ վարչապետի գավաթ» խճուղավազքի մրցաշարի անցկացում	Մրցաշարը անցկացվել է նոյեմբերի 4-ին՝ ՀՀ Արմավիրի մարզի Փարաքար-Էջմիածին մայրուղու ընտրված հատվածում:	
		50.5 Մասսայական սպորտին առնչվող ծառայությունների իրականացում	Ընդհանուր առմամբ իրականացված 3 մասսայական միջոցառումներին մասնակցել է 31308 մասնակից:	
		50.6 «ՀՀ վարչապետի գավաթ» դպրոցականների թիմային խճուղավազքի անցկացում	«Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետի գավաթ» դպրոցականների թիմային խճուղավազքը անցկացվել է 2023 թվականին երկու փուլով՝ 1-ին փուլ մինչև 2023 թվականի մայիսի 1-ին տասնօրյակ՝ ՀՀ մարզերում և Երևան քաղաքում, 2-րդ եզրափակիչ փուլ 2023 թվականի մայիսի 19-20-ին՝ ՀՀ Տավուշի մարզի Պարզ լճի ճանապարհի 5 կմ հատվածում: Միջոցառման պարզևատրման արարողությունը իրականացրել է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը և ՀՀ կառավարության անդամները:	
51.	Պետական երիտասարդական քաղաքականության իրավական հիմքերի կատարելագործում	51.3 Երիտասարդության ոլորտում պետական քաղաքականության որակի ապահովման մեխանիզմների մշակում և ներկայացում ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի Հաստատմանը:	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի նոյեմբերի 29-ի N 2460-Ա/2 հրամանով հաստատվել է Երիտասարդության ոլորտում պետական քաղաքականության որակի ապահովման մեխանիզմը հաստատելու մասին հրամանը: Նախագիծը:	
52.	Հայաստանի մարզային համայնքներում երիտասարդության ներուժի բացահայտման, համակողմանի	52.2 Աջակցություն «Երիտասարդական միջավայրի» ձևավորմանը	Հունվարի 25-ին հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում 2023 թվականին ստեղծվել են երկու երիտասարդական կենտրոններ ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջան և ՀՀ Արագածոտնի մարզի Ապարան համայնքներում:	

	<p>զարգացման,ինքնիրացման, ինքնադրսևորման և ինտելեկտուալ ժամանցի կազմակերպման համար նպաստավոր միջավայրի ձևավորում</p>			
<p>53.</p>	<p>Հանրային կյանքի բոլոր ոլորտներում որոշումների կայացմանը երիտասարդների մասնակցության բարձրացում</p>	<p>53.3 Ժողովրդավարական և քաղաքացիական մասնակցության, կոռուպցիայի վերաբերյալ տեղեկացվածության բարձրացմանն ուղղված հանրային միջոցառումների կազմակերպում ազգային մակարդակով՝ ներառելով հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդներին</p>	<p>2022թ. նոյեմբերին հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում իրականացվել է «Լինել քաղաքացի» խորագրով ծրագրի թողարկում, որի շրջանակում երիտասարդների մասնակցությամբ պատրաստվել և հեռարձակվել է ժողովրդավարության, դրա հիմնասյունների, սկզբունքների, կոռուպցիայի, պետության կառավարման ձևերի, քաղաքացիական ակտիվ մասնակցության, սոցիալական պատասխանատվության և այլնի մասին 10 մասից բաղկացած հաղորդաշար: Հաղորդաշարը հեռարձակվել է Boon TV-ի աշնանային նոր եթերաշրջանի շրջանակում:</p>	
		<p>53.4 Մարզաբնակ երիտասարդների կարողությունների զարգացում՝ ուղղված մեդիագրագիտությանը, թվային գրագիտությանը և կիբեռգրագիտությանը</p>	<p>2023թ. հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում իրականացվել է «Սերունդ Z. Թվային փոխակերպիչ» ծրագիրը Վայոց Ձորի մարզի Վայք, Արենի, Եղեգնաձոր, Զառիթափ և Մալիշկա համայնքների 30 երիտասարդների համար: Ծրագիրն իր մեջ ներառել է 6 դասընթաց՝ անվտանգություն, թվային հետք, փաստերի ստուգում, բոտեր, վիրուսներ, ֆիշինգ, քարոզ, ապատեղեկատվություն թեմաներով:</p>	

			<p>իրականացվել է նաև «Թվային միջավայրում պաշտպանված և մեդիագրագետ ուսանող» մեդիագրագիտության, թվային գրագիտության և կիրառագրագիտության կարողությունների զարգացման ծրագիր Լոռու մարզկենտրոնի բուհերում սովորող երիտասարդների համար» ծրագիրը:</p>	
54.	<p>Երիտասարդության սոցիալ-տնտեսական խնդիրների բարելավում և մասնագիտական կարողությունների զարգացում</p>	<p>54.1 «Երիտասարդ ընտանիքին՝ մատչելի բնակարան» պետական նպատակային ծրագրի իրականացում</p>	<p>2010 թ. մինչ այժմ ծրագրից օգտվել է 8404 (8140՝ երկրորդային +264՝ առաջնային) ընտանիք (թիվը ներառում է և շարունակական, և մարված, և դասակարգված վարկերը):</p>	
		<p>54.2 Ոչ ֆորմալ կրթական գործիքակազմով մասնագիտական վերապատրաստման հնարավորությունների, մասնագիտական կողմնորոշման ծրագրերի մասին երիտասարդության իրազեկության և ներգրավվածության բարձրացման դասընթացների կազմակերպում</p>	<p>Հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում իրականացվել է «Հնարավորություններ և հեռանկարներ» ծրագիրը: Վերջինիս շրջանակում առկա և հեռավար ձևաչափերով մասնագիտական կողմնորոշման և փափուկ հմտությունների զարգացման 13 դասընթաց է իրականացվել Սյունիքի մարզի 4 համայնքների երիտասարդների համար:</p>	
		<p>54.3 Երիտասարդության ֆինանսական գրագիտության բարձրացման, ինչպես նաև կոռուպցիայի վերաբերյալ դասընթացների կազմակերպում</p>	<p>Դասընթացների կազմակերպման նպատակով հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում ապրիլ-մայիս ամիսներին իրականացված ծրագրի շրջանակում կազմակերպվել են 3 խումբ դասընթացներ Շիրակի մարզի Ամասիա, Մարալիկ, Գյումրի համայնքների ուսումնական հաստատություններում:</p>	
		<p>54.4 Աջակցություն երիտասարդների սոցիալական ձեռներեցության նախաձեռնություններին</p>	<p>Հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում իրականացվել է 15 ծրագիր՝ փետրվար-հուլիս ամիսներին:</p>	

		54.6 Բնակչության պաշտպանության և աղետների ռիսկի կառավարման կարողությունների զարգացման առկա հնարավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության տարածում երիտասարդության շրջանում	2023թ. հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքում իրականացվել է «Առաջին բուժօգնություն և անձնական անվտանգություն» խորագրով 6-օրյա տեսական և գործնական դասընթաց՝ միտված երիտասարդների առաջին օգնության և անձնական անվտանգության հմտությունների զարգացմանը:	
55.	Երիտասարդության ոլորտում համահայկական և միջազգային համագործակցության զարգացում	55.1 Միջազգային փառատոներին, խորհրդաժողովներին, մրցույթներին, գիտաժողովներին, սեմինարներին, դասընթացներին և այլ հանրային միջոցառումներին ՀՀ երիտասարդների և երիտասարդական պատվիրակությունների մասնակցության աջակցություն	Երիտասարդների՝ միջազգային հարթակներում տարատեսակ միջոցառումներին մասնակցության աջակցության ավիատոմսի ծախսի փոխհատուցման շրջանակում 2023 թ. 21 երիտասարդ ստացել են փոխհատուցում: Աշխատանքներ են տարվել Միջազգային միջոցառումներին մասնակցելու համար երիտասարդներին ավիատոմսի ծախսի փոխհատուցում տրամադրելու կարգը բարելավելու ուղղությամբ:	
57.	Սփյուռքի կրթօջախների կարողությունների հզորացում	57.1 Սփյուռքահայ ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում	2023 թ. վերապատրաստվել են 69 սփյուռքահայ ուսուցիչ: Ուսուցիչները վերապատրաստվել են առկա ձևաչափով, 7 խմբով՝ տարրական ուսուցում, 1-օրյա դպրոց, Հայոց լեզու և գրականություն, Հայոց պատմություն, մանկապարտեզ, պար և տնօրենների պատրաստում կրթական ծրագրերով:	
58.	Օտարերկրյա համալսարաններում հայագիտական կրթական ծրագրերի իրագործմամբ և ցանցային ձևի ներդրմամբ կադրերի	58.1 «Համագործակցության ցանցային հայագիտական համալսարանի ձևավորման և զարգացման հայեցակարգը հաստատելու մասին» ԿԳՄՍ նախարարի հրամանի ընդունում	ԿԳՄՍ նախարարի 2023 թ. նոյեմբերի 30-ի 56-Լ հրամանով հաստատվել է Համագործակցության ցանցային հայագիտական համալսարանի ձևավորման և զարգացման հայեցակարգը: Ֆինանսավորվել է օտարերկրյա 15 համալսարան, որից 5-ը հետազոտական աշխատանքների համար:	

պատրաստման որակի բարձրացում			
-----------------------------	--	--	--

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

1	2	3	4	5
Ծրագրի հերթական համարը	Նպատակը	Միջոցառումների անվանումները	Միջոցառումների իրականացման արդյունքները	Միջոցառումների չկատարման, այդ թվում՝ սահմանված ժամկետում, պատճառները
1	2	3	4	5

Ոստիկանություն

1.	Ներքին գործերի նախարարության ձևավորում՝ Ոստիկանության և Միգրացիոն ծառայության հիմքով:	1.3 Ներքին գործերի նախարարության ձևավորմանն ուղղված օրենքների նախագծերի փաթեթի ընդունումից հետո դրանից բխող անհրաժեշտ ենթաօրենսդրական և գերատեսչական ակտերի ընդունում, այդ թվում՝ նոր նախարարության կանոնադրության հաստատում ՀՀ Վարչապետի որոշմամբ:	Ընդունվել են Ներքին գործերի նախարարության և ենթակա մարմինների կանոնադրությունները, ինչպես նաև փոխվարչապետի «ՀՀ ներքին գործերի նախարարության քաղաքացիական ծառայության պաշտոններում նշանակելու դեպքում թեկնածուի հետ հարցազրույցի անցկացման կարգը սահմանելու մասին» N 288-Ա որոշումը:	
		1.5 Նոր ստեղծվող ներքին գործերի նախարարության աշխատակազմի ձևավորում:	Կառուցվածքային ստորաբաժանում-ների գերակշիռ մասը ձևավորվել են, դրանց կանոնադրությունները հաստատված են, ընթացքում են համալրման աշխատանքները: Միջոցառման նպատակը, այն է՝ աշխատակազմի 50%-ի համալրումն ապահովված է:	